

PENEROKAAN AWAL TERHADAP MOTIVASI PEMBELAJARAN BAHASA MELAYU DI SEBUAH UNIVERSITI AWAM DI MALAYSIA

Mohd Isha Awang

Yaakob Daud

Abdull Sukor Shaari

Mohd Hasani Dali

Zulkefli Bahador

PUsat Pengajian Pendidikan dan Bahasa Moden, Universiti Utara Malaysia

---

ABSTRAK: Motivasi telah lama dikenal pasti sebagai salah satu faktor utama yang mempengaruhi pembelajaran bahasa (Gardner, 1985). Kajian ini meneliti jenis dan tahap motivasi pembelajaran bahasa Melayu (integrative dan instrumental) dalam kalangan 100 orang mahasiswa di sebuah universiti awam di Malaysia. Kajian rintis ini menggunakan instrument soal selidik yang disesuaikan daripada *Gardner Attitude / Motivation Test Battery* (AMTB). Data dianalisis dengan menggunakan kekerapan, peratusan, min dan sisihan piawai. Kajian awal ini mendapati bahawa pelajar mempunyai tahap motivasi yang tinggi sama ada motivasi integratif mahupun motivasi instrumental. Dari segi penggunaan dan keseimbangan menggunakan bahasa Melayu pula, kajian mendapati tahap penggunaan Bahasa Melayu adalah memberangsangkan sementara keseimbangan sampel kajian dalam menggunakan Bahasa Melayu pada tahap sederhana. Berdasarkan penemuan ini, beberapa implikasi pembelajaran motivasi relevan dan berguna disyorkan untuk peningkatan dan penambahbaikan motivasi pelajar

KATA KUNCI: motivasi, motivasi instrumental, motivasi integratif, keseimbangan

---

PENGENALAN

Kedudukan bahasa Melayu (BM) sebagai bahasa pengantar di institusi pendidikan telah dimaktubkan dalam Akta Pelajaran 1961 dan Akta Pendidikan 1996. Akta Pendidikan 1996 juga memperakui bahawa kemajuan negara dari segi sosial, ekonomi, dan etika perlu dicapai melalui satu sistem pendidikan kebangsaan yang menggunakan Bahasa kebangsaan sebagai pengantar utama. Malah melalui sistem pendidikan ini juga diharapkan dapat memenuhi keperluan dan aspirasi negara untuk menjadikan Malaysia negara maju menjelang tahun 2020. Aspek motivasi pula dipercayai mempunyai pertalian yang rapat dengan aspek pembelajaran Bahasa. Motivasi bahasa dapat ditakrifkan respon seseorang individu terhadap sejumlah pernyataan tentang keseluruhan usaha yang wujud dari dalam diri individu agar dapat memberikan dorongan untuk berusaha untuk mencapai matlamat atau tujuan atau berusaha untuk memperoleh bahasa kerana keinginan untuk berbuat demikian dan kepuasan yang diperolehi daripadanya Gardner (1985). Motivasi adalah antara aspek penting dalam menentukan kejayaan dalam proses pembelajaran bahasa. Justeru, motivasi pelajar untuk mengikuti pembelajaran bahasa Melayu boleh pada tahap tertentu, mempengaruhi keputusan pembelajaran mereka dalam bahasa berkenaan. Tentang kejayaan atau kegagalan mereka dalam mempelajari Bahasa Melayu. Zoltan Dornyei (2002) menyatakan bahawa pelajar yang bersemangat, komitmen yang tinggi dan gigih adalah penentu utama kejayaan atau kegagalan dalam sesuatu mata pelajaran yang dipelajari.

LATAR BELAKANG KAJIAN

Sistem pendidikan di Malaysia telah berkembang melalui beberapa fasa sejak sebelum merdeka hinggalah selepas kemerdekaan. Sebelum merdeka, perancangan perkembangan pendidikan telah dibuat melalui Penyata Barnes (1950), Penyata Fenn-Wu (1951) dan Laporan Razak (1956). Seterusnya dikukuhkan melalui Artikel 152 Perlembagaan Persekutuan telah menyatakan bahasa Melayu sebagai Bahasa Kebangsaan dan wajib digunakan di sekolah-sekolah bantuan kerajaan. Seterusnya mata pelajaran Bahasa Melayu dianggap penting dan telah diangkat martabat selaras dengan Dasar Pendidikan Negara. Selain sebagai alat untuk menyatupadukan penduduk yang berbilang kaum di negara ini. Kejayaan bahasa Melayu dalam negara berkait rapat juga dengan motivasi pengguna bahasa itu sendiri.

Tinjauan awal berhubung tahap motivasi pembelajaran dan penggunaan Bahasa Melayu dalam kalangan pelajar universiti awam dijangka dapat memberikan maklumat penting dalam menentukan tahap dan jenis motivasi sama ada motivasi integratif atau motivasi instrumental. Kajian ini penting untuk menentukan tahap motivasi dalam kalangan pelajar universiti awam yang bakal menududuki kepimpinan negara pada masa hadapan. Hasil kajian dapat membantu kerja pihak berwajib ke arah peningkatan motivasi pelajar dan bersama-sama dalam meningkatkan pencapaian pembelajaran bahasa mereka pada peringkat ijazah pertama.

Ellis (1997) berpendapat bahawa seseorang penyelidik perlu meneroka dengan lebih terperinci faktor-faktor yang terlibat dalam memotivasikan pelajar untuk melaksanakan tugas-tugas dengan baik kerana ini penting dalam proses perkembangan pembelajaran. Oleh itu adalah penting untuk mengetahui faktor-faktor yang mendasari yang mungkin yang memberi kesan kepada motivasi pembelajaran bahasa Melayu.

OBJEKTIF KAJIAN

Kajian ini akan dijalankan untuk mendapatkan gambaran awal tentang tahap motivasi pembelajaran Bahasa Melayu dalam kalangan pelajar universiti awam di Malaysia. Secara khusus, kajian ini cuba menjawab persoalan berikut:

1. Apakah tahap motivasi dalam kalangan pelajar-pelajar universiti awam di Malaysia?
2. Apakah jenis motivasi pelajar terhadap pembelajaran Bahasa Melayu?

BATASAN KAJIAN

Kajian ini adalah kajian rintis dengan sampel hanya terbatas kepada sebuah universiti awam sahaja. Data untuk kajian ini diperolehi melalui soal selidik diedarkan kepada sejumlah 100 orang pelajar. Kajian ini hanya mengenal pasti sama ada pelajar memiliki motivasi integratif atau motivasi instrumental.

SOROTAN KAJIAN

Terdapat banyak definisi yang berbeza tentang motivasi, khususnya dalam pembelajaran bahasa. Harmer (1991) menerangkan makna motivasi sebagai "pemacu dalaman" yang mendorong seseorang untuk melakukan sesuatu. Misalnya, jika seseorang berfikir untuk mencapai matlamatnya, maka dia akan berusaha untuk mencapai matlamat tersebut. Hal ini disebut sebagai "tindakan yang didorong oleh motivasi".

Lightbown dan Spada (1999) menekankan bahawa motivasi dalam pembelajaran bahasa berkait rapat dengan dua factor, iaitu keperluan komunikatif pelajar dan sikap mereka terhadap komuniti bahasa. Sementara Parsons, Hinson dan Brown (2001) mentakrifkan motivasi sebagai satu komponen penting atau faktor dalam proses pembelajaran. Pembelajaran dan motivasi mempunyai kepentingan yang sama untuk

mencapai sesuatu. Pembelajaran membuatkan kita menimba ilmu dan kemahiran baru dan motivasi mendorong kita atau menggalakkan kita untuk berusaha melalui proses pembelajaran.

Gardner (1982) dalam model sosio-pendidikan beliau menyatakan bahawa motivasi terdiri daripada tiga elemen yakni usaha, keinginan dan kesan. Usaha merujuk kepada masa yang digunakan mengkaji bahasa dan memandu pelajar. Keinginan menunjukkan sejauh mana pelajar berkeinginan menjadi mahir dalam bahasa itu, dan kesan bermakna reaksi emosi pelajar itu yang berkaitan dengan aspek pembelajaran bahasa.

Pinmanee (1991) melihat motivasi sebagai suatu proses terangsang dengan rangsangan untuk mencapai tujuan yang dikehendaki, tingkah laku atau keadaan. Motivasi juga adalah proses yang berterusan berasaskan keinginan seseorang. Harmer (1991) menggunakan perkataan 'matlamat' untuk mengkategorikan motivasi dalam pembelajaran bahasa kedua kepada dua jenis, iaitu:

matlamat jangka pendek - bermakna apabila pelajar ingin berjaya dalam melakukan sesuatu pada masa akan datang. Contohnya, pelajar yang mahu lulus peperiksaan atau untuk mendapatkan gred yang baik atau markah yang tinggi.

matlamat jangka panjang - merujuk kepada hasrat pelajar atau pelajar yang ingin mendapatkan pekerjaan yang lebih baik pada masa depan atau keinginan berkomunikasi dengan orang yang menggunakan bahasa yang mereka belajar atau bahasa sasaran.

Krashen (1988) menyebut mengkategorikan motivasi berdasarkan dua fungsi berikut:

Motivasi integratif. Dikaitkan sebagai keinginan untuk menjadi sebahagian daripada anggota masyarakat yang diiktiraf atau penting dalam masyarakat atau masyarakat yang bertutur dalam sesuatu bahasa. Ia adalah berdasarkan kepada kepentingan dalam pembelajaran bahasa kerana keperluan mereka untuk belajar atau bergaul dengan orang-orang yang menggunakan bahasa tersebut atau kerana tujuan atau niat untuk mengambil bahagian atau mengintegrasikan dalam bahasa berkenaan atau mengguna bahasa yang sama dalam masyarakat tersebut. Ada ketikanya melibatkan emosi atau afektif (Saville-Troike, 2006).

Motivasi instrumental. Ia melibatkan konsep nilai praktikal dalam pembelajaran bahasa demi meningkatkan kerjaya pelajar atau peluang-peluang, memberikan mereka lebih prestij dan kuasa, mengakses maklumat saintifik dan teknikal, atau lulus pengajian mereka (Saville-Troike, 2006).

Motivasi mempunyai peranan yang besar dalam menentukan kejayaan atau kegagalan dalam pembelajaran bahasa. Spolsky (1990) menyatakan bahawa pelajar yang bermotivasi mungkin untuk mengetahui dengan lebih lanjut dan belajar lebih cepat daripada pelajar yang kurang bermotivasi. Dalam situasi pembelajaran tertentu, pelajar yang kurang bermotivasi mungkin kehilangan perhatian mereka, melakukan perlakuan nakal dan menimbulkan masalah disiplin. Sebaliknya, pelajar yang lebih bermotivasi akan mengambil bahagian secara aktif dan memberi perhatian yang lebih kepada tugas pembelajaran tertentu atau aktiviti yang telah ditetapkan.

Krashen (seperti yang dipetik dalam Lightbown dan Spada (1999)), menyatakan bahawa emosi yang keletihan, kemurungan, kebosanan, dan lain-lain akan menghalang proses pembelajaran pelajar. Selain itu, kebimbangan juga menjadi faktor yang mempengaruhi turut meninggalkan kesan. Tahap kebimbangan yang rendah adalah lebih membantu dalam pemerolehan bahasa (Oller dan Richards, 2003). Ini bermakna bahawa kebimbangan pelajar 'boleh mempengaruhi tahap motivasi mereka. Menurut Krashen, terdapat tiga pemboleh ubah afektif yang boleh memberikan kesan, iaitu: (i) Motivasi, (ii) Keyakinan diri dan (iii) Kebimbangan.

Beberapa kajian yang dijalankan di Malaysia berhubung motivasi bahasa seperti kajian Azizi dan Jaafar Sidek (2006), menyatakan bahawa motivasi dianggap sebagai unsur yang membolehkan pelajar melibatkan

diri secara aktif dalam proses pengajaran dan pembelajaran. Malah boleh menjadikan proses pembelajaran berlaku dalam situasi yang lebih bermakna, berfaedah dan menyeronokkan. Kajian oleh Jerie dan Zamri (2010) berkaitan dengan sikap dan motivasi murid Iban dalam mempelajari Bahasa Melayu sebagai bahasa kedua mendapati bahawa sikap dan motivasi yang tinggi dalam kalangan murid Iban dalam mempelajari Bahasa Melayu.

METODOLOGI

Kajian ini berbentuk kajian rintis yang dijalankan secara tinjauan bagi meninjau aspek motivasi pembelajaran Bahasa Melayu dalam kalangan pelajar universiti awam.

Sampel kajian ini melibatkan 100 pelajar yang dipilih secara rawak di sebuah universiti awam di utara semenanjung Malaysia.

Kajian ini menggunakan Skala Likert 5 mata yang telah diadaptasi daripada Skala Likert Gardner Attitude / Motivation Test Battery (AMTB) Gardner (1960). Terdapat 21 item dalam soal selidik yang berkaitan dengan motivasi integratif motivasi instrumental. Bahagian A: Maklumat demografi pelajar: jantina, lokasi tempat tinggal, wilayah (zon) di Malaysia. Bahagian B: Motivasi Pelajar yang berkaitan dengan pembelajaran bahasa Melayu. Hasil kajian rintis yang dijalankan menunjukkan nilai *alpha Cronbach* berada pada tahap yang boleh dipercayai ($p = 0.93$)

Instrumen soal selidik telah diedarkan kepada 100 orang pelajar secara rawak mudah bagi mereka untuk mengisi soal selidik. Soal selidik kemudian dikumpulkan setelah selesai. Data yang diperolehi daripada soal selidik dianalisis dengan menggunakan program SPSS. Analisis deskriptif melibatkan kekerapan, peratusan, min dan sisihan piawai digunakan untuk menghuraikan data yang dikaji. Bagi menentukan tahap motivasi berkenaan, berikut julat tahap motivasi yang digunakan.

<u>Julat min</u>	<u>Tafsiran</u>
3.68 – 5.00	Tahap motivasi tinggi
2.34 – 3.67	Tahap motivasi sederhana
1.00 – 2.33	Tahap motivasi rendah

DAPATAN

Dapatan kajian ini dibahagikan kepada dua bahagian: (1) demografi dan (2) motivasi pelajar.

Demografi

Jadual 1 di bawah menunjukkan maklumat profil sampel kajian ini. Bahagian ini menunjukkan data demografi umum daripada responden. Keputusan adalah dipapar berdasarkan soal selidik seperti berikut:

Jadual 1 : Demografi (N=100)

		Kekerapan	Peratus
Jantina	Lelaki	40	40
	Perempuan	60	60
Zon	Utara	29	2.0
	Tengah	25	9.0
	Selatan	15	2.0
	Timur	27	11.0
	Sabah / Sarawak	4	4.0

		Kekerapan	Peratus
Jantina	Lelaki	40	40
	Perempuan	60	60
Zon	Utara	29	2.0
	Tengah	25	9.0
	Selatan	15	2.0
	Timur	27	11.0
	Sabah / Sarawak	4	4.0
Lokasi Tempat Tinggal	Bandar	46	46
	Pinggir Bandar	8	8
	Luar Bandar	46	46
Gred BM Peperiksaan	UPSR		
	Gred A	83	83
	Gred B	16	16
	Gred C	1	1
	PMR		
	Gred A	75	75
	Gred B	24	24
	Gred C	1	1
	SPM		
	Gred A	73	73
	Gred B	25	25
	Gred C	2	2

Jadual 1 di atas menunjukkan taburan responden dalam kajian rintis yang telah dijalankan. Sampel kajian melibatkan 100 orang yang terdiri daripada 40 orang pelajar lelaki dan 60 orang pelajar perempuan. Taburan pelajar mengikut zon pula meliputi 29 orang daripada Zon Utara (Perlis, Kedah dan Pulau Pinang), 25 orang daripada Zon Tengah (Perak, Selangor, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur, Putrajaya), dan hanya 4 orang daripada Zon Sabah dan Sarawak. Dari segi pencapaian pelajar dalam peperiksaan awam semasa persekolah mereka didapati lebih 70% pelajar mendapat Gred A dalam ketiga-tiga peperiksaan iaitu Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR), Penilaian Menengah Rendah (PMR) dan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM).

Tahap Motivasi

Bahagian ini membentangkan maklumat keseluruhan keputusan kajian berhubung dengan tahap motivasi pelajar universiti awam di Malaysia. Pada umumnya, tahap motivasi pelajar adalah tinggi ($M=4.052$, $SP=1.46$).

Jadual 2 : Motivasi Integratif

Motivasi Integratif	Min	SP
Saya sentiasa bertutur dalam Bahasa Melayu apabila berhubung dengan komuniti Melayu	4.5400	.65782
Belajar Bahasa Melayu akan membantu saya lebih selesa bertutur dengan penutur Bahasa Melayu.	4.5300	.65836
Belajar Bahasa Melayu akan membantu saya memperolehi ramai kawan.	4.2500	.82112
Belajar Bahasa Melayu akan membolehkan saya melibatkan diri dalam aktiviti-aktiviti budaya masyarakat Malaysia.	4.3500	.74366
Belajar Bahasa Melayu dapat membantu saya untuk memahami dan menghargai kesenian dan kesusasteraan Melayu.	4.4400	.64071
Tahap Motivasi Integratif	4.4600	.47207

Jadual 2 di atas memaparkan tahap motivasi integratif pelajar terhadap pembelajaran Bahasa Melayu. Dapatan menunjukkan tahap motivasi integratif berada pada tahap yang tinggi ($M=4.46$, $SP=.47$). Item yang mencatatkan nilai min yang paling tinggi ialah yang menunjukkan pelajar sentiasa berhubung dengan menggunakan Bahasa Melayu apabila berhubung dengan komuniti Melayu. Sementara min yang paling rendah ialah bagi item "belajar Bahasa Melayu akan membantu saya memperolehi ramai kawan" ($M=4.25$, $SP=.82$).

Jadual 3: Motivasi Instrumental

Motivasi Instrumental	Min	SP
Belajar bahasa Melayu dapat membantu untuk mencapai matlamat saya.	4.2600	.71943
Saya menghormati orang yang belajar bahasa kebangsaan.	4.6500	.57516
Belajar Bahasa Melayu penting untuk kerjaya masa hadapan saya.	4.1600	.87294
Belajar Bahasa Melayu penting kerana dapat membantu saya belajar sesuatu yang baru.	4.2600	.71943
Belajar Bahasa Melayu penting kepada saya kerana membantu saya mendapatkan pekerjaan yang baik.	4.0800	.84900
Tahap Motivasi Instrumental	4.162	.6670

Berdasarkan Jadual 3, didapati tahap motivasi instrumental pelajar juga berada pada tahap yang tinggi ($M=4.16$, $SP=.67$). Item yang menyentuh penghormatan terhadap individu yang belajar Bahasa Melayu menduduki min yang paling tinggi ($M=4.65$, $SP=.58$). Item yang menduduki kedudukan yang lebih rendah ialah item yang menyentuh Bahasa Melayu dapat membantu memperoleh pekerjaan yang baik ($M=4.08$, $SP=.85$).

Jadual 4 : Kebimbangan terhadap Bahasa Melayu

Kebimbangan	Min	SP
Saya amat bimbang melakukan banyak kesilapan bahasa Melayu.	3.8300	1.02548
Saya bimbang diketawakan orang lain apabila melakukan kesilapan berbahasa Melayu.	3.2400	1.28802
Tahap Kebimbangan	3.5350	.95414

Apabila ditinjau aspek kebimbangan pelajar terhadap penggunaan Bahasa Melayu, kajian mendapati tahap kebimbangan pada tahap yang sederhana ($M=3.54$, $SP=.95$). Pelajar didapati lebih bimbang dalam melakukan kesilapan dalam Bahasa Melayu ($M=3.83$, $SP=1.03$) berbanding bimbang diketawakan orang semasa melakukan kesilapan ($M=3.24$, $SP=1.29$).

PERBINCANGAN DAN CADANGAN

Keputusan keseluruhan menunjukkan bahawa pelajar bermotivasi tinggi untuk belajar bahasa Melayu. Penemuan ini menjawab persoalan kajian apa tahap motivasi mata pelajaran Bahasa Melayu dalam kalangan pelajar universiti awam khususnya di sebuah IPTA di utara Malaysia. Berdasarkan perbandingan dan penilaian, didapati bahawa pelajar adalah sedikit lebih tinggi dalam motivasi integratif untuk belajar bahasa Melayu jika dibandingkan dengan motivasi instrumental. Pelajar mempunyai perasan bimbang dalam kemahiran bahasa, seperti yang dinyatakan di dalam item kebimbangan memerlukan perhatian selanjutnya.

Kecenderungan pelajar terhadap motivasi integratif boleh membantu pihak institusi pengajian dalam terus mengekal dan menaikkan tahap kemahiran Bahasa Melayu di universiti awam. Pada masa yang sama institusi pengajian juga perlu mengambil kira potensi dan strategi motivasi instrumental pelajar untuk belajar bahasa Melayu dan akhirnya meningkatkan kesetiaan mereka terhadap Bahasa Melayu. Hal ini juga dapat memberikan gambaran dan tandakan lanjut dalam melaksanakan program-program bahasa di samping mengukuhkan kurikulum tambahan berterusan atau aktiviti yang melibatkan kedua-dua staf dan pelajar demi menggalakkan interaksi dan meningkatkan penggunaan bahasa.

Berdasarkan hasil kajian ini, keputusan tahap motivasi yang tinggi dalam kedua-dua aspek instrumental dan integratif serta tahap kebimbangan yang sederhana bagi hanya melibatkan sebuah universiti awam. Dapatan kajian ini selari dengan kajian oleh Jerie dan Zamri (2010) yang turut menunjukkan tahap motivasi yang tinggi dalam kalangan murid Iban serta dapatan kajian Zaliza Mohamad Nasira, Zaitul Azma Zainon Hamzah (2014) kepada pelajar Universiti Teknologi Malaysia turut menunjukkan dapatan yang hampir sama. Kajian yang lebih besar masih boleh dilaksanakan bagi mendapatkan gambaran yang lebih tepat khususnya dalam konteks Malaysia yang memiliki lebih dari sepuluh buah universiti awam. Lebih-lebih lagi kajian ini hanya melibatkan seramai 100 orang sahaja bagi tujuan kajian rintis dalam tempoh yang terhad. Oleh itu disyorkan agar disyorkan saiz sampel yang lebih besar dengan tempoh masa yang lebih lama perlu diperluaskan untuk meningkatkan tahap generalisasi kajian dan untuk membuat penemuan lebih sah dan boleh dipercayai. Kesimpulannya, dapatan kajian ini menyediakan maklumat tahap dan jenis motivasi pelajar terhadap Bahasa Melayu di sebuah universiti awam di utara Semenanjung Malaysia. Kajian ini memberikan pengetahuan yang berguna dan maklumat pihak berwajib dalam merangka dasar dan aktiviti bahasa di institusi pengajian awam Malaysia. Walaupun sumber data kajian ini mungkin tidak mewakili semua kumpulan pelajar lain, penyelidik masih yakin bahawa keputusan yang akan memberi gambaran relatif dan menjadi nilai yang besar kepada pihak berkuasa atau penyelidik berkenaan.

Motivasi dalam pembelajaran bahasa Melayu dalam kalangan pelajar universiti awam boleh menjadi sumber pengetahuan dan kefahaman untuk melaksanakan program atau aktiviti yang berkaitan demi merangsang suasana pembelajaran yang lebih bermotivasi. Pelajar yang mempunyai motivasi yang mencukupi mungkin cekap dan berketrampilan dalam penguasaan kemahiran berbahasa Melayu.

RUJUKAN

- Arnold, J. (2000). *Affect in language learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dornyei, Z. (2002). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge: University Press.
- Ellis, R. (1997). *Second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press. 915
- Gardner, R. C., and Lambert, W.E. (1972). *Attitude and Motivation in Second Language Learning* . Rowley, MA: Newbury House.
- Gardner, R.C. (1985). *Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation*. London : Edward Arnold Publishers.
- Jerie anak Peter Langan dan Zamri Mahamod. (2011). Sikap dan motivasi murid Iban dalam mempelajari bahasa Melayu sebagai bahasa kedua. *Jurnal Pendidikan Bahasa Melayu*.
- Harmer, J. (1991). *The practice of English language teaching*. London: Longman.
- Hedge, T. (2000) . *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford: United Kingdom : Oxford University Press.
- Krashen, S. (1988). *Second language acquisition and second language learning*. London: Prentice Hall International (UK).
- Lightbown, P.M., & Spada, N. (1999). *How languages are learned*. Oxford: Oxford University.
- Parsons, R., Hinson, S., Brown, D. (2001). *Educational psychology : practitioner – researcher models of teaching*. University of Virginia: Wadsworth Thomson Learning.
- Prapphal, K. (1981). *Learning English in Thailand : Affective, demographic and cognitive Factors* . Unpublished doctoral dissertation, University of New Mexico.
- Saville-Troike, M. (2006). *Introducing second language acquisition*. New York: Cambridge University Press.
- Siriluck Wechsumangkalo and Sirithip Prasertrattanadecho (2002). *Integrative motivation, instrumental motivation, and English achievement among students in the Faculty of Arts*. Unpublished master's thesis, School of Language and Communication. National Institute of Development Administration.
- Spolsky, B. (1990). *Conditions for second language learning*. Hong Kong: Oxford University Press.
- Zaliza Mohamad Nasira*, Zaitul Azma Zainon Hamzah (2014). Sikap dan motivasi pelajar terhadap pembelajaran Bahasa Melayu. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 134. 408 – 415
- Zamri Mahamod. 2004. Strategi pembelajaran bahasa Melayu di kalangan pelajar sekolah menengah. Tesis Ph.D. Fakulti Pendidikan. Bangi:Universiti Kebangsaan Malaysia.